HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שעירי ראשי חדשים איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא הא לא כתיב בהו מועד קמ״ל דראש חדש איקרי מועד כדאביי א) דאמר אביי תמוז דהאי שתא מלויי מליוה דכתיב [1] קרא עלי מועד לשבור בחורי למימרא דכולהו ממועד אתו מנהני מילי ב) דתנו רבנן [2] וידבר משה את מועדי ה׳ מה תלמוד לומר לפי שלא למדנו אלא לתמיד ופסח שנאמר בהו במועדו ג) א ואפילו בשבת במועדו ואפילו בטומאה שאר קרבנות ציבור מניין שנאמר [3] אלה תעשו לה׳ במועדיכם מניין לרבות עומר והקרב עמו שתי הלחם והקרב עמם ת״ל וידבר משה את מעדי ה׳ אל בני ישראל הכתוב קבעו מועד אחד לכולן וכל הני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא תמיד הוה אמינא תמיד שכן תדיר וכליל אבל פסח לא קמ״ל ואי כתב רחמנא פסח פסח שהוא ענוש כרת אבל תמיד דאין ענוש כרת אימא לא קמ״ל ואי כתב רחמנא הני תרתי הוה אמינא הני הוא ד) יש בהן צד חמור תמיד תדיר וכליל פסח שהוא ענוש כרת אבל שאר קרבנות ציבור אימא לא כתב רחמנא אלה תעשו לה׳ במועדיכם ואי כתב רחמנא אלה תעשו לה׳ במועדיכם הוה אמינא שאר קרבנות ציבור הבאין לכפר אבל עומר ושתי הלחם דאין באין לכפר אלא להתיר בעלמא נינהו לא קמ״ל ואי כתב רחמנא עומר ושתי הלחם לחודייהו הוה אמינא אדרבה עומר ושתי הלחם דאלימי דבאין להתיר אבל הנך לא קמ״ל סברוה ב דלכולי עלמא טומאה דחויה היא בציבור ובעי׳ ציץ לרצות דליכא תנא דשמעת ליה דאמר טומאה הותרה בציבור אלא רבי יהודה דתניא ה) ציץ בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו מרצה דברי ר״ש ר׳ יהודה אומר ג עודיהו על מצחו מרצה אין עודיהו על מצחו אינו מרצה אמר לו ר״ש כהן גדול ביום הכפורים יוכיח שאינו על מצחו ומרצה אמר לו הנח ליום הכפורים שטומאה הותרה בציבור מכלל דר״ש סבר טומאה דחויה היא בציבור ודכולי עלמא ד אין הציץ מרצה על אכילות דליכא תנא דשמעת ליה דאמר ו) הציץ מרצה על אכילות אלא ר״א דתניא ז) ר״א אומר הציץ מרצה על אכילות רבי יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות נימא מתניתין דלא כרבי יהושע ח) דתניא [4] ועשית עולותיך הבשר והדם רבי יהושע אומר ה אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם רבי אליעזר אומר דם אף על פי שאין בשר שנאמר [4] ודם זבחיך ישפך ומה אני מקיים ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך ט) ו מה דם בזריקה אף בשר בזריקה הוי אומר י) ז לול קטן יש בין כבש למזבח ורבי יהושע נמי הכתיב ודם זבחיך ישפך אמר לך הא כתיב גביה והבשר תאכל

והני

הא לא כתיב בהו מועד. ולא לידחו טומאה דהא כל קרבנות ציבור ממועד נפקי לן כדלקמן: **קרא עלי מועד.** תמוז דשילוח מרגלים מלויי מליוה וכלו ארבעים דידהו בט׳ באב בפרק בתרא דתענית [כט.] והוקבעה להם בו בכיה לדורות ויום עיבור החדש קרי מועד: **וידבר משה וגו׳.** בתורת כהנים פ) הוא גבי עומר ושתי הלחם: **שלא למדנו כו׳ שנאמר בהן מועד.** לדחות שבת וטומאה: **במועדו.** משמע לא יעבור זמנו ואפילו הן טמאין ואפילו הוא שבת: **אלה תעשו וגו׳.** בפרשת פינחס כתיב גבי מוספים: **מניין לרבות עומר והקרב עמו.** ועשיתם ביום הניפכם וגו׳ (ויקרא כג): **ושתי הלחם.** והכבשים הקרבין עמהן האמור בתורת כהנים ל) ואינם אמורים בפרשת פינחס מ): **ת״ל.** בשילהי ההיא פרשתא דשור או כשב או עז וידבר משה וגו׳: **כל הני למה לי.** לכתוב חד וליתי הנך מיניה: **שאר קרבנות ציבור.** מוספין דעולה מכפרת אעשה כדתניא ביומא (דף לו.) אין עולה באה אלא על עשה ולא תעשה שניתק לעשה: **עומר ושתי הלחם.** אינן באין אלא להתיר את החדש זה במדינה וזה במקדש: **סברוה.** האמוראין בני ישיבה היו סבורין כן לפיכך הוצרך להם לישאל הא דבעי לקמיה לימא מתניתין דלא כר׳ יהושע: **דחויה.** אף על גב דאכשרה רחמנא לאיתוי בטומאה לאו היתר גמור הוא אלא היכא דלא מישתכחי טהורין וכיון דלאו היתר גמור הוא בעי׳ ציץ לרצויי: **בין שישנו על מצחו.** בשעה שאירעה טומאה בקרבנות: **כהן גדול ביום הכפורים יוכיח.** בשעת עבודת פנים: **שאינו על מצחו.** דהא אין נכנס שם בבגדי זהב ט) כדאמרינן [בראש השנה] (דף כו.) דאין קטיגור נעשה סניגור: **ומרצה.** אם באו בטומאה דהא קיימא לן כל קרבנות הציבור הקבוע להן זמן דוחין את הטומאה ורבי שמעון אית ליה טומאה דחויה היא בציבור ואי לאו משום דציץ מרצה אטומאה לא הוו מיתכשרי: **שטומאה הותרה בציבור.** ואין קרבן ציבור צריך ריצוי הציץ אלא קרבן יחיד: **ודכולי עלמא.** כלומר הנך רבנן דסתם מתניתין סברי אין הציץ מרצה על אכילות על טומאה שנגעה בבשר ובשירי מנחה הנאכלים אלא על טומאת הדם וקמצים י) (ואימורין): **לימא מתניתין.** דאמר עומר ושתי הלחם באין בטומאה ואף על גב דבעינן ריצוי ציץ וציץ אאכילות לא מרצי ונמצא שאין כאן שיריים הנרצין אלא הקומץ לבדו שהציץ מועיל וכן במיני דמים לא הועיל ציץ לבשר אלא לדם וקתני דהדם נזרק: **דלא כר׳ יהושע.** דאמר אם אין בשר ראוי אין דם ראוי: **אם אין בשר.** ראוי כגון שנטמא או שנאבד אין הדם נזרק: **לול.** אויר יש בין כבש למזבח. לא היה ראש הכבש מחובר למזבח שיש אויר מעט בינתים והמסדר את האברים עומד על הכבש וזורקן על מערכת העצים לקיים מצות זריקה: **הא כתיב גביה והבשר תאכל.** אלמא בשר קיים בעינן:

והני

שעירי ראשי חדשים איצטריך ליה. תימה וליתני שעירי ראשי חדשים ולא ליתני אידך: **סלקא דעתך אמינא הא לא כתיב בהו מועד.** ואע״ג דבפרשת פינחס כתיב נמי ראש חדש א ה״א דאלה תעשו במועדיכם דכתיב בסוף פרשת פינחס לא קאי אראש חדש אלא אשאר ימים טובים דכתיבי בתריה דאיקרי רגל דהכי נמי לא קאי ס) אשבת ותמיד ומצרכי׳ להו קרא בסמוך:

שכן יש בהן צד חמור. פר״ת שכן ישנן לפני הדיבור ב וכמאן דאמר (חגיגה דף ו.) עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי ולחם הפנים ג אומר ריב״א מדכתיב תמיד ילפינן ליה דמשמע אפילו בשבת ובתורת כהנים איכא מאן דדריש לתמיד דחי שבת מדכתב ביה תמיד ומיהו ד מתרי מינייהו הוה מצי למילף כולהו ע) ואומר ר״י דשמא יש שום פירכא דאי לאו הכי אמאי צריך קרא בשאר. וקשה דבפרק קמא דיבמות (דף ה:) בעי למימר עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת מפסח ותמיד ופריך מה לפסח ותמיד שכן ישנן לפני הדיבור ואמאי לא יליף משאר קרבנות ציבור דדחי שבת כדמסקינן הכא פ): **דלא אשכחן תנא דאית ליה טומאה הותרה אלא ר׳ יהודה.** ואם תאמר מאי אולמא דר״ש טפי מדרבי יהודה אדרבה אשכחן במי שהוציאוהו (עירובין דף מו:) דר׳ יהודה ור׳ שמעון הלכה כרבי יהודה וי״ל דאשכחן לקמן (דף עח.) ר׳ יוסי דנמוקו עמו דסבר טומאה דחויה היא תימה לר״י דבשמעתין משמע דלמאן דאמר טומאה דחויה אינה דחויה אלא על ידי ריצוי ציץ ואמאי הא טומאה דגברא דדחויה בציבור א] אע״פ שאין הציץ מרצה על טומאת הגוף כדתנן בפירקין (דף פ:):

רבי אליעזר אומר הציץ מרצה כו׳. רבי אליעזר גרסינן ולא ר׳ אלעזר דלקמן פריך וליטעמיך כיון דאמר ר׳ אליעזר יש דם אף על פי שאין בשר הציץ מרצה על אכילות למאי הילכתא:

נימא מתני׳ דלא כר׳ יהושע. משמע משום דסבירא ליה דבעינן דם ובשר ותימה דאפי׳ סבירא ליה נמי יש דם אף על פי שאין בשר כיון דס״ד דטומאה דחויה ואין הציץ מרצה על אכילות לא אתיא מתני׳ כוותיה משום שתי הלחם ה:

נימא דלא כר׳ יהושע. תימה לר״י והא ע״כ כרבי יהושע אתיא דקתני סיפא ובמוקדשין אף על פי שנטמא בשר וחלב קיים זורק את הדם משמע הא נטמאו שניהם אינו זורק והיינו כרבי יהושע כדאמר לקמן וי״ל דה״ק נימא דלא כר׳ יהושע והא ע״כ סיפא אתיא כוותיה ואם כן קשיא סיפא:

אויר קטן היה בין כבש למזבח. ס בלא אויר נמי היה יכול לקיים מצות זריקה ב] אלא לכך היה אויר שע״י כך יזכור לזרוק:

דם אף על פי שאין בשר שנאמר ודם זבחיך וגו׳. תימה לרשב״א מנא ליה בעולה דיש דם אף על פי שאין בשר אימא דווקא שלמים אבל עולה דכולה כליל אימא אין בשר אין דם יש דם אף על פי שאין בשר ו) [מנא לן]:

שאין

מסורת הש״ס

א) שבועות י. תענית כט., ב) מנחות עב: [ע״ש], ג) [יומא מו.], ד) [כתובות לג. סוטה כט: מכות ד:], ה) סנהדרין יב: יומא ז:, ו) [מנחות טו.], ז) [לקמן עח.] מנחות כה:, ח) [תוספתא דזבחים רפ״ד] זבחים קד., ט) שם סב:, י) [לעיל לג. זבחים סב: קד. ע״ש], כ) [אמור סוף פרשה יב], ל) [ויקרא כג], מ) [במדבר כח], נ) ר״מ מ״ז, ס) גי׳ רש״א לא קאי אפסח, ע) [וע״ע תוס׳ כתובות לג. סד״ה שכן ותוס׳ סנהד׳ עג: ד״ה משום], פ) [וביבמות ה: ד״ה ומכולהו כתבו תוספות בשם ר״י תירוץ ע״ז ע״ש], צ) רש״ל.

תורה אור השלם

1. סִלָּה כָל אַבִּירַי אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי לִבְתוּלַת בַּת יְהוּדָה: איכה א טו

2. וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ויקרא כג מד

3. אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַייָ בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: במדבר כט לט

4. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל: דברים יב כז

גליון הש״ס

רש״י ד״ה שאינו על מצחו. כדאמרינן בר״ה. תמוה לי וכי צריך ראיה לזה הלא מפורש בכתוב דלפני ולפנים עובד רק בד׳ בגדים אלא דבר״ה אמרינן טעמא לקרא: תוס׳ ד״ה אויר. בלא אויר נמי. עי׳ תשו׳ ח״צ סי׳ קנ״ג:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תוס׳ ד״ה דלא וכו׳. דדחוי׳ בציבור וכו׳. נ״ב עיין מנחות ט״ו ע״א תוס׳ ד״ה והכא מאי ציץ וכו׳ וצ״ע ודו״ק: ב] שם ד״ה אויר וכו׳. יכול לקיים מצות זריקה. נ״ב עיין שו״ת ח״צ סימן קנ״ג:

מוסף רש״י

תמוז דהאי שתא מלויי מליוה. תמוז דההיא שתא של שנה השניה ליציאת מצרים שנשתלחו בה מרגלים בעשרים ותשעה בסיון, מלויי מליוהו לתמוז לפיכך אירע בו יום חזרת מרגלים בשמונה באב, ויבכו העם בלילה ההוא בתשעה באב בכו בכיה של חנם והוקבעה להם בכיה לדורות (שבועות י.). **מה תלמוד לומר.** והלא כל המועדות אמורין למעלה ומשה אמרן (מנחות עב:). **במועדיכם.** ואפילו בשבת (שם). **מניין לרבות עומר.** דלא כתיב בההיא פרשתא (שם). **והקרב עמו.** כבש הבא עם העומר (שם). **שתי הלחם והקרב עמם.** כבשי עצרת (שם). **ת״ל וידבר משה וגו׳.** וההיא פרשתא דאמור אל הכהנים בתר עומר ושתי הלחם כתיב (שם). **בין שישנו על מצחו.** של כהן גדול כשאירע טומאה על הקרבן (יומא ז:). **מרצה.** ציץ מרצה על טומאת זבחים לעלות לרצון (סנהדרין יב:). **כהן גדול ביום הכפורים.** כבואו לפני ולפנים ביום הכפורים, **יוכיח.** שאינו לובש בגדי זהב ואם אירעה טומאה בקדשים מרצה הציץ (שם) יום הכפורים אינו על מצחו בשעת עבודת היום הפנימית, שאינו נכנס לפנים בבגדי זהב (יומא ז:). **הנח ליום הכפורים שטומאה הותרה בצבור.** שכולו קרבן צבור ואינו צריך לרצויי ציץ (שם) שכולו עבודת צבור הוא וטומאה הותרה בקרבן צבור כטהרה גמורה ואין צריך ציץ לרצות, אלמא היתר גמור הוא (סנהדרין יב:). **מכלל דר״ש סבר טומאה דחויה היא בצבור.** וציץ הוא דמרצה עלה (יומא ז:). כלומר בקושי נדחית אלא דחוי בעלמא על ידי נשיאת עון, שהציץ מרצה ולא בהיתר גמור (זבחים לג.) אע״פ שקרבן צבור דוחה אותה, בקושי הותרה ולא היתר גמור, וכל מה דמצינו להדורי מהדרינן שיעשה בטהרה (יומא ו: מו:). **הציץ מרצה על אכילות.** להכי נקט אכילות, דאעולין כולי עלמא מודו דציץ מרצה דקתני בריש תו״כ ונרצה לו לכפר עליו, בדם, דכתיב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר, אין לי אלא דם טהור, טמא מנין, ת״ל (שמות כח) ונשא אהרן וגו׳, והוא בדם קמיירי, דכתיב לרצון להם והכא כתיב ונרצה, מה הכא דם אף התם דם, ואין לי אלא דם, מנין לרבות כל העולים, ת״ל לכל מתנות קדשיהם וגו׳ (מנחות כה:). **מה דם בזריקה.** דם עולה שעומד בארץ וזורק מן הכלי כדכתיב וזרקו (זבחים סב:). **אף בשר בזריקה.** אלמא אויר יש ומחמת האויר הוא צריך זריקה שעומד בכבש וזורק אל עבר האויר למערכה (שם).

עין משפט נר מצוה

א [מיי׳ פ״ד מהל׳ ביאת מקדש הל׳ ט י]:
לא ב מיי׳ שם הל׳ טו טז:
לב ג שם הלכה ח:
לג ד שם הלכה ז:
לד ה מיי׳ פ״א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה לד:
לה ו מיי׳ פ״ו מהלכות מעשה קרבנות הלכה ד:
לו ז מיי׳ פ״ב מהלכות בית הבחירה הל׳ יג:

מוסף תוספות

א. גבי שאר מועדות תחילה לכולם. תוס׳ שאנ״ץ. ב. ולא חש הש״ס לפרשה. תוס׳ כתובות לג: ג. דלא מזכיר כלל שנשנה במשנה מנלן. תוס׳ שאנ״ץ. ד. יש לתמוה הכא. שם. ה. דתנן דבאין בטומאה. שם.

רבינו חננאל

ואפילו שעירי ראשי חדשים כיוצא כשעירי הרגלים הם, מיהו הוצרך להודיע כי ראש חדש נמי איקרי מועד שנאמר קרא עלי מועד. **מנא הני מילי** דת״ר וידבר משה את מועדי ה׳ אל בני ישראל מה ת״ל לפי כו׳ התמיד **שכן תדיר שכן כליל.** פי׳ התמיד חובה קבועה בכל יום והוא עולה כליל, מה שאין כן בפסח, כי הפסח הוא פעם אחד בשנה ונאכל כי אין למזבח ממנו אלא האימורין בלבד. ויש בפסח מה שאין בתמיד שמי שאינו עושה פסח ענוש כרת שנאמר וחדל לעשות הפסח ונכרתה, מה שאין כן בתמיד, כי התמיד אין בו ענוש כרת. לפיכך הוצרך לפרש בזה במועדו, ובזה במועדו להיות שניהן דוחין השבת והטומאה שאין למדין זה מזה. והני תרוייהו לא גמירי מינייהו **שכן ישנן לפני הדיבור** כלומר ניתנין לישראל ועשאום קודם מתן תורה פסח שעשאוהו במצרים שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וגו׳. תמיד דגרסינן בתחלת חגיגה עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד היא. ואי כתיב הני לא ילפי האחרים מינייהו, דאיכא למיפרך מה להני שכן ישנן לפני הדבור כדאמרן, אי נמי שכן יש בהן צד חמור, התמיד תדיר וכליל, הפסח ענוש כרת, משא״כ בשאר הקרבנין. לפיכך הוצרך לפרש בהן במועדו. **והני מילי** בקרבנות דמכפרי **אבל עומר ושתי הלחם** דאין בהן כפרה אלא להתיר, כדגרסינן עומר מתיר חדש במדינה דכיון שקרב העומר בששה עשר בניסן מותרין ישראל לאכול תבואה חדשה, וכיון שהקריבו שתי הלחם בעצרת הותרו ישראל להקריב מנחה מן התבואה החדשה, לפיכך הוצרך לכתוב בכל אחד במועדו שיהיו כולן דוחין הטומאה כמו שאמרנו. [אין הציץ מרצה על אכילתו כגון מי שאכל הקודש הטומאה וכיוצא בהן]. **סברוה דכ״ע טומאה דחויה בצבור** ובעיא ציץ לרצות, דליכא תנא דשמעת ליה דאמר טומאה הותרה היא בצבור אלא ר׳ יהודה, דתניא בין שישנו על מצחו וכו׳, ודכולי עלמא סברי אין הציץ מרצה על אכילות, כגון מי שאכל קודש בטומאה וכיוצא בה, [וליכא תנא דאמר הציץ מרצה על אכילתו] אלא ר׳ אליעזר דתניא ר׳ אליעזר אומר הציץ מרצה על אכילות. ר׳ יוסי אומר אין הציץ מרצה על אכילות. **נימא** מתני׳ דקתני חמשה דברים באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה דלא כר׳ יהושע, דהא ר׳ יהושע שמעינן ליה דתרתי הוא דקא בעי דם ובשר, דתניא ועשית עולותיך הבשר והדם ר׳ יהושע אומר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם. ואקשינן עליה והכתיב ודם זבחיך ישפך על מזבח ה׳ אלהיך, הנה דם אע״פ שאין בשר. ומשני הכתיב ביה והבשר תאכל.